

מינהל מחקר וכלכלה
משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה

**מצבם התעסוקתי של בוגרי הכשרה מקצועית במסלול מבוגרים יום
כשנה וחצי לאחר סיום לימודיהם (2007)**

על המחבר

אלון פורת, חוקר במינהל מחקר וכלכלה, מרכז מחקרים בתחום הכשרה מקצועית

רקע ומטרות הסקירה

הסקירה עוסקת במצבם התעסוקתי של בוגרי הכשרות מקצועיות במסלול מבוגרים יום, שסיימו את לימודיהם במהלך שנת 2007 ורואיינו במסגרת סקר טלפוני שנערך במהלך המחצית השנייה של 2008 - כשנה עד שנה וחצי מסיום לימודיהם.

במדגם נכללו כ-1,000 בוגרי הכשרות מקצועיות המייצגים את כלל בוגרי ההכשרות במסלול מבוגרים יום בשנת 2007 וזאת עפ"י משקלם היחסי במקצועות הלימוד ועפ"י אפיונם הסוציו-דמוגרפי.

במסגרת המחקר נבדקו הנושאים הבאים:

1. דיוקן בוגרי ההכשרות ורקע תעסוקתי קודם.
2. מצבם התעסוקתי של הבוגרים ואחוז העובדים במקצוע ההכשרה.
3. שכרם של העובדים במקצוע הנלמד לעומת מקצוע אחר.
4. השוואה בין עבודה נוכחית לעבודה אחרונה לפני הקורס.
5. עמדות הבוגרים בנוגע לקורס הנלמד ושוק העבודה.

מסלול מבוגרים יום, שבו נתמקד בסקירה זו כולל דורשי עבודה מבוגרים, שברובם הגדול אינם אקדמאים ובחלקם גם בעלי השכלה הנמוכה מ-12 שנות לימוד אשר לא הצליחו להשתלב בשוק העבודה או לחילופין בחרו לרכוש מקצוע על מנת לשפר את מעמדם המקצועי כבעלי מקצוע. לימודי הבוקר מתקיימים חמישה ימים בשבוע, במשך ארבעה עד שמונה חודשים, והם כוללים כ-17 מקצועות המקבילים לענפי התעסוקה במשק שהמובילים מביניהם: הארחה, חשמל ואלקטרוניקה, מתכת ומכונות, רכב, מטפלות, בניין וסביבה, מינהל ואופנה וטקסטיל.

כידוע, החל משנת 2001 מסתמנת ירידה עקבית במספר ההכשרות המקצועיות הניתנות למבוגרים במסגרת מסלול מבוגרים יום ובתחילת שנת 2003 אף חלו מספר שינויי חקיקה בכללי הזכאות למקבלי דמי אבטלה הלומדים בהכשרות מקצועיות, שמטרתם הייתה למקד את ההכשרות עבור מקבלי הבטחת הכנסה המקבילים קצבה ארוכת טווח ובמקביל לצמצם את היקפם הכולל של ההכשרות בכדי לחסוך בהוצאות הממשלה¹.

¹ כחלק מההמלצות שגובשו במסגרת תוכנית ההאצה שפרסם משרד התמ"ת במהלך חודש מאי 2009, נקבע כי יש לתקן עיוות בחקיקה הגורם למובטלים להעדיף שלא להשתתף בהכשרות מקצועיות לנוכח הקטנת הזכאות ל-70% מגובה דמי האבטלה ולא לשיעור של 100% כפי שהיה נהוג קודם לתיקון. במסגרת תקנות הביטוח הלאומי (סוגי הכשרה מקצועית שבהם ישולמו דמי אבטלה בשיעור מלא), התשס"ט – 2009, אשר אושרו ע"י הכנסת בחודש פברואר 2009 – נקבע כי המשתתפים בקורסי הכשרה ברשימת המקצועות שבתקנות אלו – ייהנו ממלוא גובה דמי האבטלה, בעת השתתפותם בקורס. יובהר כי רובה של רשימת המקצועות נקבע ע"י משרד האוצר ועל פי מה שלתפישתם נחשב "מקצועות נדרשים למשק אשר קיים קושי לגייסם" (מתוך דו"ח הצוות לתוכנית חירום באבטלה - משרד התמ"ת 4.5.09)

עיקרי הממצאים:

- מצבם התעסוקתי של בוגרי ההכשרות המקצועיות (שלמדו בשנת 2007) כשנה עד שנה וחצי לאחר סיום לימודיהם, הוא כדלקמן: 44.7% עובדים במקצוע שלמדו, 28.4% עובדים במקצוע אחר מזה שלמדו, 17.8% מובטלים המחפשים עבודה ו 9.1% אינם שייכים לכוח העבודה. (לא עובדים ולא מחפשים עבודה)
- שיעור הגברים העובדים במקצוע הנלמד גבוה משיעור הנשים (48.3% ו 37.8% בהתאמה), שיעור העובדים במקצוע הנלמד במגזר היהודי גבוה מהמגזר הערבי (47.9% ו 27.9% בהתאמה). עוד נמצא כי עולים משנות ה 90 ואילך עובדים במקצוע שלמדו בשיעורים הגבוהים מאלו של הותיקים (53.7% לעומת 46.1%).
- נמצא כי שיעור העובדים במקצוע הנלמד בקרב בוגרי ענף הארחה הוא הגבוה ביותר מבין המקצועות שנלמדו ועומד על כ 56% ואילו במקצועות המינהל והמטפלות המאופיינים כמקצועות נשיים בד"כ, עמדו שיעורי תעסוקה במקצוע הנלמד של כ 32% - 31%.
- השכר הממוצע של הבוגרים שעבדו במקצוע שלמדו עמד על כ 5,243 ש" (ברוטו) לחודש למשרה מלאה בהשוואה לעמיתיהם הבוגרים העובדים במקצוע שונה מהמקצוע שלמדו, ששכרם עמד על כ 4,460 ש" לחודש - פער של כ 18% לטובת הבוגרים העובדים במקצוע אותו למדו.
- מבדיקת נתוני השכר עפ"י מקצועות לימוד נבחרים, עולה כי השכר החודשי הגבוה ביותר הוא בקרב הבוגרים שלמדו את מקצוע המתכת ומכונות וגם עבדו בו עם סיום לימודיהם: שכרם עמד על כ 6,257 ש" לחודש (ברוטו).
- שכרם הממוצע של גברים שעבדו במקצוע הנלמד עמד על כ 5,579 ש" לחודש וגבוה בהשוואה לשכרן של הנשים שעבדו במקצוע אותו למדו, שעמד על כ 4,394 ש" לחודש בממוצע. (פער של כ 27%)
- בוגרי ההכשרות שהיו מועסקים תקופה מסוימת במהלך שלוש השנים שלפני הקורס, נשאלו לגבי שביעות רצונם מעבודתם הנוכחית בהשוואה לזו שלפני הקורס. מנתוני הסקר עולה כי 73% מקרב הבוגרים, שעבדו לאחר סיומו של הקורס במקצוע שלמדו במסגרת ההכשרה ציינו כי יש להם עניין רב יותר בעבודתם הנוכחית בהשוואה לעבודה הקודמת ו כ- 57% ציינו כי חל שיפור בביטחון התעסוקתי שלהם.

דיוקן בוגרי ההכשרות ורקע תעסוקתי מלפני הקורס:

אוכלוסיית בוגרי ההכשרות לשנת 2007 כוללת שיעור כפול של גברים מנשים (כשני שלישי גברים) כ- 58% מאוכלוסיית הבוגרים הם רווקים, כ 32% הם בגילאי 35 ומעלה, כ 21% משתייכים למגזר הערבי, מאוכלוסיית היהודים כ 24% הם עולים משנות ה 90 ואילך, 55% מגדירים את עצמם כחילונים, ל כ 50% יש תעודת בגרות מלאה ו 13% הם בעלי תואר אקדמי כלשהו. את הדיוקן המלא של בוגרי ההכשרות עפ"י מדגם הסקר ניתן לראות בלוח 1.

מבדיקת הרקע התעסוקתי הקודם של הבוגרים לפני הקורס עולה, כי 34.7% לא עבדו בכלל במהלך השלוש השנים שלפני הקורס (כ 30% מהם קיבלו במהלך תקופה זו הבטחת הכנסה). מקרב אלו שעבדו במהלך השלוש השנים שלפני הקורס נמצא כי 64% מהם עבדו באופן רצוף כל השנים הללו ובממוצע עבדו 2.5 שנים מתוך ה 3 שנים לגביהם נשאלו. כ 95% מקרב בוגרי ההכשרות היו שכירים במהלך שלוש השנים שלפני הרישום לקורס כשלמעלה מ 50% מהם עבדו במקום עבודה אחד בשנים אלו, כ 25% עבדו בשני מקומות והיתר בשלושה מקומות ומעלה. רובם המוחלט של הבוגרים שעבדו במהלך שלוש השנים שלפני הקורס עבדו במשרה מלאה וכ 13% היו מועסקים דרך חברת כוח אדם. השכר החודשי הממוצע שהשתכרו הבוגרים שעבדו בשנים אלו במשרה מלאה, נאמד בכ 4,553 ש"ח לחודש. (כ 4,824 ש"ח שכרם של הגברים לעומת 3,820 ש"ח שכר של נשים)

כ 72% ציינו כי עזבו את מקום עבודתם האחרון ביוזמתם בעיקר מסיבות אישיות כגון שינוי מגורים, בעיה בריאותית, לידה או סיבה אחרת (כ 33% מבין העוזבים ביוזמתם) וחלקם הגדול אף ציינו כי הסיבה העיקרית לעזיבת מקום העבודה היא רצונם ללמוד בקורס ההכשרה לצורך שדרוג מקצועי (כ 44% מבין העוזבים ביוזמתם).

מקרב אלו שציינו כי עזיבת מקום עבודתם האחרון הייתה ביוזמת המעסיק (כ 28%), עיקר הסיבות שצוינו להפסקת העבודה הן סגירת מקום העבודה או צמצומים בהזמנות וקיצוץ בכוח אדם.

כ 18% מקרב בוגרי ההכשרות קיבלו דמי הבטחת הכנסה בעת שהיו מובטלים בפעם האחרונה לפני הקורס, כ 28% קיבלו דמי אבטלה והיתר ציינו כי לא קיבלו שום תמיכה ממשלתית כלשהי בהיותם מובטלים בתקופה זו.

לוח 1 : דיוקן בוגרי הכשרות במסלול מבוגרים בשנת 2007

אחוזים		אחוזים	
100%	דת (בקרב יהודים)	100%	מגדר
4.2	חרדי	67.6	גבר
16.2	דתי	32.4	אישה
24.7	מסורתי	100%	מצב משפחתי
54.9	חילוני	36.5	נשוי
100%	השכלה	57.8	רווק
9.5	יסודי / חטיבת ביניים	5.7	גרוש, פרוד, אלמן
69.8	תעודת גמר או תעודת בגרות	20.4	הורות לילד עד גיל 5
7.6	תעודה על תיכונת	100%	גיל
13.1	תואר אקדמי	32.9	עד 25
100%	זכאות לבגרות	34.8	26 - 34
23.6	ללא בגרות	32.3	35 ומעלה
26.6	בגרות חלקית	100%	לאום
49.8	בגרות מלאה	78.8	יהודים
		21.2	ערבים
		100%	יהודים ותיקים
		76.5	יהודים עולים משנות ה 90
		23.5	

מצבם התעסוקתי של הבוגרים

מצבם התעסוקתי של בוגרי ההכשרות המקצועיות כשנה עד שנה וחצי לאחר סיום לימודיהם, מתפלג באופן הבא : **44.7% עובדים במקצוע הנלמד**, **28.4% עובדים במקצוע אחר מזה שנלמד**, **17.8% מובטלים שמחפשים עבודה** ו **9.1% לא בכוח העבודה**.

שיעור הגברים העובדים במקצוע הנלמד גבוה משיעור הנשים העובדות במקצוע (48.3% ו 37.8% בהתאמה), שיעור העובדים במקצוע הנלמד במגזר היהודי גבוה מהמגזר הערבי (47.9% ו 27.9% בהתאמה), עולים משנות ה 90 ואילך עובדים במקצוע הנלמד בשיעורים הגבוהים מאלו של הותיקים (53.7% לעומת 46.1%).

בקבוצות הגיל השונות של הבוגרים וכן בקרב בעלי השכלה של עד 12 שנות לימוד ומעל 12 שנות לימוד לא נמצאו הבדלים מובהקים סטטיסטית בשיעור העובדים במקצוע הנלמד.

יש לציין כי שיעורי אבטלה הגבוהים בלמעלה מפי 2 נמצאו בקרב המגזר הערבי (37.7% מקרב המגזר הערבי היו מובטלים שחיפשו עבודה וזאת בהשוואה לממוצע האבטלה הכללי של בוגרים שנאמד ב 17.8%).

בבדיקת מאפייני התעסוקה עפ"י מקצועות הלימוד המובילים נמצא כי שיעור העובדים במקצוע הנלמד הגבוה ביותר הוא בקרב בוגרי **ענף הארחה** - כ 56% מקרב בוגריו עבדו במקצוע כשנה עד שנה וחצי מסיום לימודיהם.

יש לציין ששיעור המובטלים מחפשי עבודה בקרב בוגרי מקצוע זה הוא נמוך ביחס לממוצע ונאמד בכ 9% בלבד (כ 8% מבוגריו לא בכוח העבודה).

במקצוע **המטפלות** נמצאו שיעורי עובדות במקצוע נמוכים מהממוצע - כ 32% ויש לציין כי במקצוע זה נמצאו ביום הסקר שיעור גבוה מאוד של מובטלות - כ 39%.

גם במקצוע **המינהל** קיימת אינדיקציה לשיעורים יחסית נמוכים של עובדים במקצוע הנלמד בדומה למקצוע המטפלות.

במקצוע **הבניין והסביבה** נמצא שיעור גבוה מהממוצע של בלתי מועסקים שלא היו בכוח העבודה - כ 17% ואילו במקצועות **מתכת ומכונות, רכב ומינהל** נמצאו שיעורים נמוכים יחסית של בלתי מועסקים שלא בכוח העבודה - כ 5%.

מפילוח מצבם התעסוקתי של הבוגרים עפ"י סוג התמיכה הכספית שקיבלו בפעם האחרונה שהיו מובטלים לפני קורס ההכשרה עולה כי שיעורם של המועסקים בעבודה כלשהי ופרט במקצוע הנלמד בקורס הוא גבוה יותר בקרב מקבלי דמי האבטלה או אלו שכלל לא קיבלו תמיכה כספית לפני הקורס וזאת בהשוואה לשיעור המועסקים מקרב מקבלי הבטחת ההכנסה.

כפי שמופיע בנספחים בלוח א' - כ 75% מקרב מקבלי דמי אבטלה ו כ 77% מקרב אלו שלא קיבלו כלל תמיכה כספית עבדו בעבודה כלשהי (כ 46% וכ 48% בהתאמה עבדו במקצוע הנלמד) לעומתם מקרב מקבלי הבטחת הכנסה לפני הקורס, כ 57% היו מועסקים בעבודה כלשהי מהם כ 33% עבדו במקצוע הנלמד בקורס ההכשרה.

פירוט מלא למצבם התעסוקתי של הבוגרים עפ"י אפיון סוציו-דמוגרפי, עפ"י מקצועות הלימוד המובילים ועפ"י תמיכות שקיבלו בפעם האחרונה שהיו מובטלים ניתן למצוא בלוחות 2-3

לוח 2 : מצבם התעסקותי של בוגרי ההכשרות - סוציו דמוגרפי

סה"כ	לא עובד - לא בכ"ע	לא עובד - מובטל	עובד שלא במקצוע ההכשרה	עובד במקצוע ההכשרה	
100%	8.3	15.7	27.7	48.3	גברים
100%	10.5	21.8	29.8	37.8	נשים
100%	11.0	37.7	23.4	27.9	ערבים
100%	9.1	14.2	28.8	47.9	יהודים
100%	6.2	12.4	27.7	53.7	עולים יהודים
100%	10.0	14.8	29.1	46.1	ותיקים יהודים
100%	9.0	17.0	29.2	44.7	עד 12 שנות לימוד
100%	9.1	20.6	24.6	45.7	מעל 12 שנות לימוד
100%	9.0	15.9	32.4	42.7	עד גיל 25
100%	7.4	15.3	28.5	48.8	גילאי 26-34
100%	10.8	22.3	24.2	42.7	גילאי 35 ומעלה
100%	9.1	17.8	28.4	44.7	סה"כ ממוצע

לוח 3 : מצבם התעסקותי של בוגרי ההכשרות עפ"י מקצועות לימוד מובילים

סה"כ	לא עובד - לא בכ"ע	לא עובד - מובטל	עובד שלא במקצוע ההכשרה	עובד במקצוע ההכשרה	
100%	7.5	9.6	27.0	55.9	האחרה
100%	9.6	16.8	28.7	44.9	חשמל ואלק'י
100%	5.0	19.4	28.1	47.5	מתכת ומכונות
100%	11.1	38.9	17.8	32.2	מטפלות
100%	16.7	19.0	26.2	38.1	בניין וסביבה
100%	5.4	13.5	36.5	41.9	רכב
100%	11.6	18.6	30.2	39.5	אופנה וטקסטיל
100%	5.6	25.0	38.7	30.8	מינהל *
100%	9.1	17.8	28.4	44.7	סה"כ ממוצע

* נתוני התעסוקה למקצוע מינהל הם אינדיקציה בלבד עקב מספר תצפיות קטן (N=36)

שכרם של בוגרי ההכשרות

בוגרי ההכשרות שרואיינו לסקר זה והיו מועסקים, נשאלו לגבי שכרם החודשי הממוצע בשלושת חודשי העבודה האחרונים.

כ 90% מהם היו מועסקים במשרה מלאה ונתוני השכר המוצגים משקפים את שכרם של אלו שהועסקו במשרה מלאה והסכימו לנקוב בגובה שכרם².

נמצא כי השכר הממוצע של הבוגרים שעבדו במקצוע הנלמד נאמד בכ 5,243 ש' לחודש למשרה מלאה וגבוה בכ 18% בהשוואה לשכרם של אלו שעבדו במקצוע אחר מזה שנלמד בקורס. הפערים הגבוהים ביותר בשכרם של העובדים במקצוע הנלמד לעומת אלו שעבדו במקצוע אחר נמצאו בקרב עולים משנות ה 90 ואילך (פער של כ 22%) וכן בקבוצת הגיל 26-34 שבה נמצא פער של כ 26% בין העובדים במקצוע הנלמד לעומת העובדים במקצוע אחר מזה שנלמד בקורס.

ההפרש הגבוה ביותר בשכרם הממוצע של העובדים במקצוע הנלמד נמצא בהשוואה בין גברים לנשים (5,579 ש' לעומת 4,394 ש' לחודש).

בקרב האוכלוסיות האחרות לא נמצאו הבדלים מהותיים בשכרם של העובדים במקצוע הנלמד למעט שכר חודשי מעט גבוה מהממוצע בקרב גילאי 26-34 שעבדו במקצוע הנלמד בהשוואה לקבוצות הגיל האחרות.

מבדיקת נתוני השכר עפ"י מקצועות הלימוד המובילים³, עולה כי השכר החודשי הגבוה ביותר הוא בקרב הבוגרים שלמדו את מקצוע **המתכת ומכונות** וגם עבדו בו עם סיום לימודיהם - שכרם נאמד בכ 6,257 ש' לחודש.

הפער הגבוה ביותר בשכרם של העובדים במקצוע הנלמד בקורס בהשוואה לעובדים במקצוע אחר נמצא בענף **הארוחה** - בוגריו שעבדו במקצוע השתכרו כ 5,787 ש' לחודש, שכר הגבוה בכ 26% בהשוואה לבוגרי הענף שלא הועסקו בעבודה בתחום זה.

במקצועות החשמל והאלקטרוניקה ובענף הרכב לא נמצאו הבדלים מהותיים בשכרם של העובדים במקצוע הנלמד לעומת השכר של העובדים במקצוע אחר.

בענף הרכב אף נמצא פער שלילי קטן ולא מובהק בשכרם של העובדים בתחום הנלמד לעומת אלו שעבדו בתחום אחר.

את נתוני השכר עפ"י אפיון סוציו דמוגרפי ועפ"י מקצועות הלימוד המובילים ניתן למצוא בלוחות מס' 4-5

² כ 75% מקרב המועסקים במשרה מלאה הסכימו לנקוב בשכרם החודשי הממוצע.

³ בגלל מיעוט תצפיות, ניתנים להצגה נתוני השכר של הבוגרים שלמדו את מקצועות החשמל והאלק, הארוחה, מתכת ומכונות ורכב בלבד.

לוח 4: שכר חודשי ממוצע של העובדים במקצוע הנלמד לעומת העובדים במקצוע אחר -

סוציודמוגרפי

הפער באחוזים בין שכר במקצוע הנלמד לשכר במקצוע אחר	עובדים במקצוע אחר	עובדים במקצוע הנלמד	
19.7%	4,661	5,579	גברים
10.8%	3,965	4,394	נשים
18.0%	4,371	5,159	ערבים
20.3%	4,379	5,266	יהודים
22.0%	4,432	5,405	עולים יהודים
19.5%	4,360	5,212	ותיקים יהודים
16.7%	4,477	5,223	עד 12 שנות לימוד
20.9%	4,421	5,345	מעל 12 שנות לימוד
10.2%	4,696	5,176	עד גיל 25
25.5%	4,428	5,558	גילאי 26-34
18.0%	4,161	4,912	גילאי 35 ומעלה
17.6%	4,460	5,243	ממוצע כללי

לוח 5: שכר חודשי ממוצע של העובדים במקצוע הנלמד לעומת העובדים במקצוע אחר עפ"י

מקצועות לימוד מובילים

הפער באחוזים בין שכר במקצוע הנלמד לשכר במקצוע אחר	עובדים במקצוע אחר	עובדים במקצוע הנלמד	
26.3%	4,582	5,787	הארוחה
6.5%	4,541	4,836	חשמל ואלקטרוניקה
20.2%	5,207	6,257	מתכת ומכונות
- 4.0%	4,833	4,642	רכב
17.6%	4,460	5,243	ממוצע כללי

* לא ניתן להוציא נתוני שכר למקצועות אחרים בגלל מיעוט תצפיות.

השוואה בין עבודה נוכחית לעבודה אחרונה לפני הקורס

המרוויינים שעבדו ביום הראיון ואף ציינו כי עבדו במהלך השלוש שנים שלפני הקורס נשאלו מספר שאלות המתייחסות להשוואה בין עבודתם הנוכחית לעומת עבודתם האחרונה לפני רישום לקורס.

מהנתונים עולה כי המשתנה שהאחוז הגבוה ביותר מקרב העובדים במקצוע הנלמד ציינו כי חל בו שיפור בהשוואה לעבודה קודמת הוא עניין בעבודה - 72.8% ציינו שיפור בהשוואה לעבודה קודמת ויתר המשתנים שציינו הבוגרים שעבדו במקצוע הנלמד כי חל בהם שיפור הם: ביטחון תעסוקתי - 56.9%, יחס הממונה - 55.7%, סיכויי הקידום - 55.7%, משכורת - 52.3%, תנאים פיזיים - 51.2%

יש לציין ששיעור מצייני השיפור (במשתנים השונים שנבדקו) בקרב העובדים במקצוע הנלמד הוא גבוה בד"כ במרבית המקרים בהשוואה לעובדים במקצוע אחר מזה שנלמד כפי שניתן ללמוד מלוח ב' המופיע בנספחים.

למרות שרק 28% מקרב המשתייכים למגזר הערבי עבדו במקצוע אותו למדו בקורס נראה כי רובם הגדול ציינו כי חל שיפור בעבודתם הנוכחית במקצוע הנלמד בהשוואה לעבודתם מלפני הקורס וזאת בשיעורים הגבוהים בד"כ מהממוצע הכללי⁴ כפי שניתן ללמוד מלוח 6.

עוד ניתן לציין כי ככל שגיל הבוגר גבוה יותר, כך הוא חש פחות ביטחון תעסוקתי במקום העבודה. 71.3% מהבוגרים עד גילאי 25 שעבדו במקצוע הנלמד ציינו כי חל שיפור בביטחון התעסוקתי שלהם, 56.0% מקרב גילאי 26-34 שעבדו במקצוע הנלמד ציינו כי חל שיפור ו 47.8% ציינו שיפור מקרב גילאי 35 ומעלה.

גם מבחינת שיפור בשכר ניכרים הבדלים בשביעות הרצון בין העובדים במקצוע עד גיל 34 שכ 60% מהם ציינו כי חל שיפור בשכרם בהשוואה לעבודה הקודמת וזאת לעומת כ 38% מקרב גילאי 35 ומעלה שציינו כי חל שיפור.

בהסתכלות על מקצועות הלימוד המובילים נמצא כי שיעור מצייני השיפור הגבוה ביותר במרבית המשתנים שנבדקו הוא בקרב בוגרי ענף **מתכת ומכונות** שגם עבדו במקצוע הנלמד.

שיעורים נמוכים מהממוצע של מצייני שיפור בעבודה במשתנים של שכר וביטחון תעסוקתי נמצאו בקרב בוגרי ענף **הרכב** שעבדו במקצוע הנלמד.

שיעורים נמוכים מהממוצע של מצייני שיפור בעבודה במשתנים של תנאים פיזיים וסיכויי קידום נמצאו בקרב בוגרות מקצוע **המטפלות** שעבדו במקצוע הנלמד.

בוגרי מקצוע **הארוחה**, שגם עבדו בו ציינו בשיעורים נמוכים במיוחד כי חל שיפור בתנאים הפיזיים שלהם בעבודה הנוכחית לעומת העבודה הקודמת.

את הנתונים המלאים לאחוז מצייני השיפור בעבודה הנוכחית בהשוואה לקודמת עפ"י אפיון סוציו-דמוגרפי ועפ"י מקצועות הלימוד המובילים ניתן למצוא בלוחות 6-7

⁴ אין להתעלם מכך כי ייתכן והפערים הגדולים בין שביעות רצון של האוכלוסייה הערבית בהשוואה לכלל האוכלוסייה נובעים בחלקם מרצייה חברתית שהיא בד"כ גבוהה יותר בקרב המגזר הערבי.

לוח 6 : אחוז העובדים במקצוע הנלמד שצינו כי חל שיפור בעבודתם הנוכחית בהשוואה לקודמת

- סוציודמוגרפי

יחס הממונים בעבודה נוכחית טוב יותר	סיכויי קידום נוכחית גבוהים יותר	ביטחון תעסוקתי בעבודה נוכחית גבוה יותר	תנאים פיזיים בעבודה נוכחית טובים יותר	השכר בעבודה נוכחית גבוה יותר	העבודה הנוכחית מעניינת יותר	
54.4	56.4	58.1	50.2	49.8	73.9	גברים
59.3	53.5	53.5	46.5	59.3	69.8	נשים
67.7	87.1	77.4	71.0	71.0	86.8	ערבים
53.7	51.5	55.2	45.6	50.7	70.4	יהודים
54.7	50.7	60.0	53.3	62.7	74.7	עולים יהודים
53.3	51.8	53.3	42.6	46.2	68.7	ותיקים יהודים
54.4	57.0	57.0	46.8	52.9	73.8	עד 12 שנות לימוד
60.9	50.0	56.3	59.4	50.0	68.8	מעל 12 שנות לימוד
60.0	58.8	71.3	52.5	61.3	71.3	עד גיל 25
53.0	57.5	56.0	50.7	59.0	73.9	גילאי 26-34
55.8	51.3	47.8	45.1	38.1	72.6	גילאי 35 ומעלה
55.7	55.7	56.9	51.2	52.3	72.8	סה"כ ממוצע

לוח 7 : אחוז העובדים במקצוע הנלמד שצינו כי חל שיפור בעבודתם הנוכחית בהשוואה לקודמת -

עפ"י מקצועות לימוד מובילים

יחס הממונים בעבודה נוכחית טוב יותר	סיכויי קידום נוכחית גבוהים יותר	ביטחון תעסוקתי בעבודה נוכחית גבוה יותר	תנאים פיזיים בעבודה נוכחית טובים יותר	השכר בעבודה נוכחית גבוה יותר	העבודה הנוכחית מעניינת יותר	
47.3	53.6	50.9	38.2	52.7	66.4	הארכה
59.1	54.5	60.6	50.0	43.9	78.8	חשמל ואלקטרוניקה
66.1	62.5	73.2	67.9	71.4	83.9	מתכת ומכונות
60.0	40.0	50.0	40.0	55.0	65.0	מטפלות
52.4	66.7	31.9	57.1	23.8	66.7	רכב
55.7	55.7	56.9	51.2	52.3	72.8	סה"כ ממוצע

* לא ניתן להציג נתוני מקצועות אחרים בגלל מיעוט תצפיות.

עמדות הבוגרים בנוגע לקורס ההכשרה והעבודה במקצוע הנלמד

בוגרי ההכשרות נתבקשו לציין באיזו מידה הם מסכימים או שאינם מסכימים עם מספר היגדים שהוקראו בפניהם ומתייחסים לעמדות כלפי קורס ההכשרה והעבודה במקצוע הנלמד.

שיעורי המסכימים (מסכים במידה רבה + מסכים) להיגדים שנשאלו מקרב כלל הבוגרים מתפלגים בסדר יורד: המקצוע מבוקש בשוק - 82.9%, הייתי רוצה לעבוד במקצוע - 79.3%, קיים סיכויי שבעוד שנתיים אעבוד במקצוע - 78.9%, אעשה מאמץ לעבוד או להישאר במקצוע - 78.2%, קורס כזה עוזר למצוא עבודה בשוק - 76.4%, חומר הלימוד התאים לדרישות בשוק - 74.0%, הקורס עזר לי למצוא עבודה - 58.6%.

שיעורי ההסכמה עם היגדים אלו גבוהים יותר (כמצופה) בקרב הבוגרים שגם עבדו במקצוע הנלמד והם מתפלגים באופן הבא: הייתי רוצה לעבוד במקצוע - 95.6%, קיים סיכויי שבעוד שנתיים אעבוד במקצוע - 95.0%, אעשה מאמץ לעבוד או להישאר במקצוע - 94.9%, המקצוע מבוקש בשוק - 91.0%, קורס כזה עוזר למצוא עבודה בשוק - 87.7%, חומר הלימוד התאים לדרישות בשוק - 79.8%, הקורס עזר לי למצוא עבודה - 78.8%.

מבין האוכלוסיות השונות ניתן לציין כי עולים משנות ה-90 ואילך מקרב כלל הבוגרים והן מקרב אלו שגם עובדים במקצוע הנלמד מגלים נטייה לשיעורי הסכמה גבוהים יותר עם מרביתם של ההיגדים בהשוואה לממוצע הכללי. (ראה לוחות 8-9)

שיעורי הסכמה גבוהים יותר מהממוצע הכללי במרביתם של ההיגדים נמצאו גם בקרב בוגרים בגילאי 35 ומעלה שגם עבדו במקצוע הנלמד (ראה לוח 9) עוד נמצא כי במגזר הערבי שיעור גבוה מהממוצע מקרב אלו שעבדו במקצוע הנלמד ציינו כי הקורס עזר להם למצוא עבודה (כ 90%) ואילו בקרב כלל הבוגרים שיעור המסכימים הוא נמוך מהממוצע (כ 48%) - נתון המשקף את שיעור העובדים במקצוע הנלמד הנמוך יחסית בקרב המגזר הערבי.

בהתייחסות לחלוקה עפ"י מקצועות הלימוד עולה כי בוגרים שסיימו את לימודיהם בתחומי **הארכה ומתכת ומכונות** מתאפיינים בשיעורי הסכמה גבוהים יותר מהממוצע עם ההיגדים השונים ואילו בקרב בוגרי **ענף הרכב** ניכרים שיעורי הסכמה הנמוכים בד"כ מהממוצע (ראה לוח 10).

יש לציין כי נמצאו שיעורי הסכמה גבוהים מהממוצע בקרב בוגרי מקצוע **הארכה** כי המקצוע מבוקש בשוק - 90.3% (משקף גם את השיעור הגבוה מקרב בוגריו שגם עובדים במקצוע הנלמד) הרצון לעבוד או להישאר במקצוע גבוה במיוחד בקרב בוגרי **מתכת ומכונות ואופנה וטקסטיל** כ 83%.

בנוגע להסכמה עם ההיגד כי חומר הלימוד בקורס התאים לדרישות המקצועיות בשוק נמצא כי בקרב הבוגרים שעבדו במקצוע נמצאו שיעורי הסכמה של 100% בקרב **המטפלות** ו 87.7% בקרב העובדים בתחום **מתכת ומכונות** ואילו בקרב העובדים בתחומי **הארכה וחשמל ואלק'** שיעורי ההסכמה היו נמוכים יותר (כ 76%-78%)

את הנתונים לשיעורי ההסכמה בקרב כלל הבוגרים ובקרב הבוגרים שעובדים במקצוע הנלמד ניתן למצוא בלוחות 8-11 המציגים פילוח עפ"י אפיון סוציודמוגרפי ולפי מקצועות הלימוד המובילים.

לוח 8 : אחוז המסכימים עם ההיגד (מסכים במידה רבה + מסכים) - סוציו-דמוגרפי

קורס כזה עוזר למצוא עבודה בשוק העבודה	אעשה מאמץ לעבוד או להישאר במקצוע	חומר הלימוד בקורס התאים לדרישות המקצועיות בשוק	קיים סיכוי שבעוד שנתיים אעבוד במקצוע	הקורס עזר לי למצוא עבודה	הייתי רוצה לעבוד או להמשיך לעבוד במקצוע	המקצוע מבוקש בשוק	
76.6	77.8	69.6	77.7	60.1	78.4	84.2	גברים
76.0	78.8	82.7	81.1	55.6	80.9	80.2	נשים
66.0	76.0	77.3	72.6	48.4	81.2	81.4	ערבים
78.0	78.6	72.9	80.0	60.3	78.6	83.4	יהודים
80.9	84.0	75.3	83.6	65.5	84.3	86.6	עולים יהודים
77.1	76.9	72.2	78.9	58.8	76.9	82.4	ותיקים יהודים
76.2	78.0	72.6	78.3	58.4	78.5	82.3	עד 12 שנות לימוד
76.7	80.0	70.7	81.7	59.0	83.9	85.1	מעל 12 שנות לימוד
77.1	75.8	74.8	78.2	56.3	73.6	82.4	עד גיל 25
75.4	79.1	71.8	80.1	61.6	82.4	82.4	גילאי 26-34
76.6	79.5	75.5	78.1	57.7	81.6	83.9	גילאי 35 ומעלה
76.4	78.2	74.0	78.9	58.6	79.3	82.9	סה"כ ממוצע

לוח 9 : אחוז העובדים במקצוע הנלמד שמסכימים עם ההיגד (מסכים במידה רבה+מסכים) - סוציודמוגרפי

קורס כזה עוזר למצוא עבודה בשוק העבודה	אעשה מאמץ לעבוד או להישאר במקצוע	חומר הלימוד בקורס התאים לדרישות המקצועיות בשוק	קיים סיכוי שבעוד שנתיים אעבוד במקצוע	הקורס עזר לי למצוא עבודה	הייתי רוצה לעבוד או להמשיך לעבוד במקצוע	המקצוע מבוקש בשוק	
86.5	93.9	77.0	95.0	77.2	95.2	91.6	גברים
90.9	97.5	86.9	94.8	82.9	96.7	89.3	נשים
90.7	100.0	86.0	100.0	90.7	97.7	88.4	ערבים
87.2	94.7	79.0	94.2	77.5	95.3	91.7	יהודים
90.3	96.8	86.0	95.6	81.1	95.7	93.6	עולים יהודים
86.0	93.9	76.5	93.8	76.2	95.1	91.0	ותיקים יהודים
87.2	95.2	79.5	95.0	79.4	96.0	90.4	עד 12 שנות לימוד
90.0	93.7	81.0	94.9	76.3	93.8	93.8	מעל 12 שנות לימוד
83.6	95.6	81.3	94.6	75.7	94.9	90.4	עד גיל 25
85.4	93.9	76.5	95.0	74.5	96.3	90.2	גילאי 26-34
94.7	95.5	82.4	95.3	87.2	95.5	92.5	גילאי 35 ומעלה
87.7	94.9	79.8	95.0	78.8	95.6	91.0	סה"כ ממוצע

לוח 10 : אחוז המסכימים עם ההיגד (מסכים במידה רבה + מסכים) - עפ"י מקצועות לימוד מובילים

קורס כזה עוזר למצוא עבודה בשוק העבודה	אעשה מאמץ לעבוד או להישאר במקצוע	חומר הלימוד בקורס התאים לדרישות המקצועיות בשוק	קיים סיכוי שבעוד שנתיים אעבוד במקצוע	הקורס עזר לי למצוא עבודה	הייתי רוצה לעבוד או להמשיך לעבוד במקצוע	המקצוע מבוקש בשוק	
77.2	80.3	74.5	80.6	64.0	80.4	90.3	הארחה
80.1	75.5	66.9	73.7	57.1	79.2	84.6	חשמל ואלקטרוניקה
77.5	82.8	71.9	80.5	71.7	83.2	88.1	מתכת ומכונות
79.5	80.7	96.6	82.6	52.8	82.0	85.6	מטפלות
65.9	73.2	72.5	75.0	50.0	69.0	82.5	בניין וסביבה
72.2	64.4	68.5	72.5	54.8	63.0	71.8	רכב
78.9	85.4	82.5	89.2	58.5	82.9	65.8	אופנה וטקסטיל
76.4	78.2	74.0	78.9	58.6	79.3	82.9	סה"כ ממוצע

* לא ניתן להציג נתוני מקצוע המינהל בגלל מיעוט תצפיות.

לוח 11 : אחוז העובדים במקצוע הנלמד המסכימים עם ההיגד - עפ"י מקצועות לימוד מובילים

קורס כזה עוזר למצוא עבודה בשוק העבודה	אעשה מאמץ לעבוד או להישאר במקצוע	חומר הלימוד בקורס התאים לדרישות המקצועיות בשוק	קיים סיכוי שבעוד שנתיים אעבוד במקצוע	הקורס עזר לי למצוא עבודה	הייתי רוצה לעבוד או להמשיך לעבוד במקצוע	המקצוע מבוקש בשוק	
81.7	96.1	76.1	92.7	71.8	96.8	93.6	הארחה
95.9	97.3	78.4	98.6	81.1	98.7	92.0	חשמל ואלקטרוניקה
92.4	98.5	87.7	96.9	87.7	93.9	95.4	מתכת ומכונות
100.0	96.6	100.0	100.0	93.1	96.6	86.2	מטפלות
80.6	80.6	77.4	86.7	77.4	93.3	80.6	רכב
87.7	94.9	79.8	95.0	78.8	95.6	91.0	סה"כ ממוצע

* לא ניתן להציג נתוני מקצועות המינהל בניין וסביבה ואופנה וטקסטיל בגלל מיעוט תצפיות.

לוח א': מצבם התעסוקתי של הבוגרים עפ"י תמיכה שקיבלו בהיותם מובטלים בפעם האחרונה

סה"כ	לא עובד - לא בכוח עבודה	לא עובד - מובטל	עובד שלא במקצוע ההכשרה	עובד במקצוע ההכשרה	משקלם באוכלוסייה	
100%	11.7	31.2	24.4	32.7	18.1	קיבלו הבטחת הכנסה
100%	7.7	16.9	27.3	48.1	27.6	קיבלו דמי אבטלה
100%	9.2	13.7	30.7	46.3	54.3	לא קיבלו כלל תמיכה כספית
100%	9.1	17.8	28.4	44.7	100	סה"כ

לוח ב': אחוז העובדים המציינים כי חל שיפור בעבודתם הנוכחית בהשוואה לקודמת - השוואה בין

עובדים במקצוע הנלמד לבין העובדים במקצוע אחר מזה שנלמד *

בוגרים שסיימו לימודים ועובדים במקצוע אחר	בוגרים שסיימו לימודים ועובדים במקצוע הנלמד	
56.5	55.7	יחס הממונה בעבודה הנוכחית טוב יותר
46.6	72.8	העבודה הנוכחית מעניינת יותר
48.7	52.3	השכר בעבודה הנוכחית גבוה יותר
47.7	56.9	הביטחון התעסוקתי בעבודה הנוכחית גבוה יותר
50.1	51.2	התנאים הפיזיים בעבודה הנוכחית טובים יותר
47.2	55.7	סיכויי הקידום בעבודה הנוכחית גבוהים יותר

* בקרב אלו שעבדו פרק זמן כלשהו במהלך שלוש השנים שלפני הרישום לקורס